

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: indfoedsret@uim.dk og thok@uim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
THBI@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 21/03673-2

13. JANUAR 2022

HØRINGSSVAR OVER LOVUDKAST OM FRAKENDELSE AF STATSBOGERSKAB FOR STRAFBARE FORHOLD, SOM ER TIL ALVORLIG SKADE FOR STATENS VITALE INTERESSER M.V.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 16. december 2021 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.).

Instituttet har følgende bemærkninger til udkastet:

1. SAMMENFATNING

Indtil for nyligt har det i dansk ret været lagt til grund, at straffelovens kapitel 12 (landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.) normerede, hvad der må anses for at være til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Fornyeligt blev frakendelsesmuligheden udvidet til at omfatte tilfælde af bandekriminalitet, hvor der handles på en måde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Med det foreliggende lovudkast foreslås det nu at udvide muligheden for at frakende dansk indfødsret ved dom. Fremover skal det kunne ske i alle de tilfælde, hvor en person dømmes for ved en strafbar handling at have udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Domstolene skal dog efterse, at frakendelse ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Der angives ikke længere særlige straffelovsovertrædelser, som kan føre til frakendelse, og der fastsættes ikke nogen minimumsgrænse for den idømte straf.

Derudover foreslås det med lovudkastet, at hvis nogen fratages sin indfødsret pga. svig, skal også vedkommendes barn fratages statsborgerskabet ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Alvorlig skade for statens vitale interesser

Det fremgår af lovudkastet, at der vil kunne ske fratagelse, hvor en person dømmes for en strafbar handling, og derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Henset til den indgribende betydning fratagelse af statsborgerskab kan have for den enkelte, finder instituttet, at der må anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling kan antages at udgøre en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, det fremgår af lovudkastet, at der skal anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling samtidig kan udgøre en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Fratakelse til statsløshed

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer, at hvis en person har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, vil personen ikke kunne påberåbe sig beskyttelse efter international ret mod at blive frataget statsborgerskab med statsløshed til følge.

Det er instituttets opfattelse, at ministeriets fortolkning ikke vil være i overensstemmelse med den internationale statsborgerskabsrets beskyttelse mod statsløshed.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at lovudkastet ændres således, at fratagelse af statsborgerskab kun kan komme på tale i forhold til personer, der aktuelt har dobbelt statsborgerskab.

Statsløshed for børn

Med lovudkastet foreslås det, at der i indfødsretslovens § 8 A indsættes et stk. 2, som indebærer, at hvis nogen fratages sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1 (fratakelse af indfødsret pga. svig), skal også vedkommendes barn fratages statsborgerskabet ved dom, hvis barnet

har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det fremgår imidlertid ikke klart af lovudkastet, hvad der vil ske i de situationer, hvor fortabelse af barnets statsborgerskab medfører statsløshed.

Efter instituttets opfattelse bør Udlændinge- og Integrationsministeriet skrive ind i lovudkastets bemærkninger, at frakendelse af et barns statsborgerskab ikke er muligt, hvis frakendelse vil medføre statsløshed for barnet.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i lovudkastet præciseres, at et barn ikke kan frakendes statsborgerskabet efter § 8 A, stk. 2, hvis frakendelsen vil gøre barnet statsløst.

2. ALVORLIG SKADE FOR STATENS VITALE INTERESSER

Med forslaget lægges der op til at udvide anvendelsesområdet for den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, om frakendelse ved dom til at gælde i alle de tilfælde, hvor en person dømmes for en strafbar handling og derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Det fremgår af lovudkastet, at der alene vil kunne ske frakendelse, hvis den pågældende har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, og at formuleringen stammer fra Europarådets Statsborgerretskonvention, som udtømmende fastsætter, hvornår en stats nationale lovgivning må indeholde bestemmelser om fortabelse af statsborgerskab (de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.2).

Det fremgår endvidere af samme afsnit, at den forklarende rapport til Europarådets Statsborgerretskonvention alene indeholder begrænsede bidrag til den nærmere forståelse af vurderingen "handlemåde, som er til alvorlig skade for den kontraherende stats vitale interesser", og at det deraf fremgår, at bestemmelsen især omfatter landsforræderi og andre handlinger rettet mod statens vitale interesser (f.eks. arbejde for en udenlandsk efterretningstjeneste), mens almindelig kriminalitet ikke er omfattet, hvor alvorlig denne end måtte være.

Ministeriet vurderer herefter, at handlinger til alvorlig skade for statens vitale interesser må forstås som handlinger, der er til alvorlig skade for interesser, som er af helt afgørende betydning for staten, herunder statens magtmonopol og den grundlæggende samfundsstruktur og orden.

Ministeriet anfører i samme afsnit, at det efter omstændighederne kunne være en handlemåde, hvorved der sker omfattende alvorlig skade på kritisk national infrastruktur, hvis handlemåden er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Som eksempler på kritisk national infrastruktur nævnes sundheds-, forsynings- og energisektoren.

Derudover fremgår det af samme afsnit i lovudkastet, at det vil være arten og karakteren af handlemåden, herunder handlemådens følgevirkninger, der konkret afgør, om der efter den foreslåede ordning vil kunne ske frakendelse af dansk statsborgerskab. Dét, at der er tale om alvorlig kriminalitet, vil ikke i sig selv kunne begrunde, at der er tale om en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Handlemåden skal være egnet til at påvirke statens vitale interesser negativt for at kunne føre til fratagelse.

Det fremgår af samme afsnit, at udover strafbare handlinger omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 samt straffelovens § 81 a vil handlinger rettet mod statens vitale interesser efter omstændighederne eksempelvis kunne være brandstiftelse, sprængninger m.v., der har til formål at befordre oprør, plyndringer eller anden forstyrrelse af samfundsordenen.

Det fremgår endvidere, at vurderingen af om en handlemåde har været til alvorlig skade for statens vitale interesser, ikke er knyttet op på konkrete strafferetlige delikter, men at det foruden de strafbare handlinger, som er omfattet af § 8 B, stk. 1, i den gældende affattelse, for eksempel vil kunne omfatte alvorlig og omfattende narkotikakriminalitet, menneskesmugling, forurening af drikkevand m.v., besiddelse m.v. af våben og eksplosivstoffer af særdeles farlig karakter, herunder organiseret våbenhandel, offentlig billigelse af terror e.l., fremstilling, anskaffelse eller udbredelse af falske elektroniske penge eller falskmøntneri for så vidt falskneriet angår danske penge, i det omfang de strafbare handlinger har en karakter eller et omfang, der gør dem til alvorlig skade for statens vitale interesser. Ministeriet anfører, at denne liste over eksempler ikke er udtømmende.

Som anført i et tidligere høringssvar er Institut for Menneskerettigheder enig med ministeriet i, at den forklarende rapport til Europarådets Statsborgerretskonvention alene indeholder begrænsede

fortolkningsbidrag i forhold til vurderingen af, hvornår en handlemåde kan anses for at være til alvorlig skade for statens vitale interesser.¹

I forlængelse heraf skal det nævnes, at instituttet ligeledes er enig med ministeriet i, at såfremt der er tale om en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser, så vil det efter Europarådets Statsborgerretskonvention være muligt at frakende statsborgerskabet, forudsat at formålet med frakendelsen står mål med indgrebets konsekvenser.

Indtil for nyligt har det i dansk ret været lagt til grund, at straffelovens kapitel 12 (landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.) normerede, hvad der må anses for at være til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Fornyeligt blev frakendelsesmuligheden udvidet til at omfatte tilfælde af bandekriminalitet, hvor der handles på en måde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Det foreliggende lovudkast udvider anvendelsesområdet for frakendelse af statsborgerskab ved dom til at omfatte alle de tilfælde, hvor en person dømmes for ved en strafbar handling at have udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Der angives ikke længere særlige delikter, og der fastsættes ikke nogen minimumsgrænse for den idømte straf.

Instituttet finder det yderst betænkeligt at lovgive med så vide rammer for, hvornår frakendelse af statsborgerskab kan ske.

Da frakendelse af statsborgerskab har en indgribende betydning for individet, bør lovgivningen være præcis således, at det er forudsigeligt, hvilke handlemåder der kan føre til frakendelse af statsborgerskab – hvilket stemmer med det menneskeretlige krav om tilgængelighed og forudsigelighed i lovgivning med indgribende virkninger for individet²

¹ Institut for Menneskerettigheder, høringssvar over ændring af reglerne for frakendelse af statsborgerskab, 23. april 2021, s. 3, tilgængelig her: <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/frakendelse-statsborgerskab-visse-former-alvorlig-bandekriminalitet-alvorlig-skade>.

² UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 5: Loss and Deprivation of Nationality under Articles 5-9 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, tilgængelig på: <https://www.refworld.org/docid/5ec5640c4.html>.

Instituttet finder på den baggrund, at det bør fremgå af lovudkastet, at der må anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling samtidig kan udgøre en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, det fremgår af lovudkastet, at der skal anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling samtidig kan udgøre en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Instituttet finder det overordnet set positivt, at lovudkastets bemærkninger indeholder eksempler på, hvornår en strafbar handling efter omstændighederne vil kunne udgøre en handlemåde til alvorlig skade for statens vitale interesser. Instituttet finder imidlertid, at der trods de angivne eksempler er en betydelig uklarhed i forhold til, hvilke strafbare handlinger der ikke før, men altså nu vil kunne medføre frakendelse af statsborgerskabet, hvilket må anses for retssikkerhedsmæssigt betænkeligt. Af hensyn til at sikre en mere forudsigelig retsstilling bør det i lovudkastets bemærkninger fremgå, hvilke konkrete strafferetlige delikter, som bestemmelsen skal knyttes op på.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det tilføjes i bemærkningerne til lovudkastet, hvilke konkrete strafferetlige delikter, som lovudkastets § 8 B, stk. 1, knytter sig til.

3. FRAKENDELSE TIL STATSLØSHED

Der foretages i lovudkastet en gennemgang af Europarådets Statsborgerretskonvention og FN's Statsløsekonvention (de almindelige bemærkninger, punkt 3.1 og punkt 3.2).

Som det fremgår af lovudkastet, følger det af FN's Statsløsekonvention artikel 8, stk. 1 og 2, at en kontraherende stat ikke må fratage nogen person statsborgerskab, hvis fratagelsen vil gøre den pågældende statsløs. Det fremgår desuden af lovudkastet, at det følger af Europarådets Statsborgerretskonventions artikel 7, stk. 3, at der ikke må ske frakendelse af statsborgerskab, hvis den pågældende person derved bliver statsløs.

Det er derfor et væsentligt spørgsmål, hvornår en person bliver statsløs, hvis vedkommende mister sit danske statsborgerskab.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vurderer, at hvis en person har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, vil frakendelse af personens danske statsborgerskab ikke medføre, at personen bliver statsløs efter FN's Statsløsekonvention eller Europarådets Statsborgerretskonvention.

Udlændinge- og Integrationsministeriet baserer reelt alene denne fortolkning på UNHCR's Guidelines on Statelessness No. 4 om at sikre børns ret til et statsborgerskab ved eller efter fødslen,³ idet ministeriet mener, at disse retningslinjer kan anvendes som et fortolkningsbidrag ved vurderingen af, om der kan ske frakendelse af statsborgerskab uden statsløshed til følge.

Udlændinge- og Integrationsministeriet gengiver også tre centrale præmisser fra UNHCR's Guidelines on Statelessness No. 5 fra maj 2020 om fortabelse og fratagelse af statsborgerskab.⁴ Ministeriet tillægger imidlertid ikke disse retningslinjer betydning ved ministeriets fortolkning af, hvornår en person bliver statsløs ved fortabelse eller frakendelse af statsborgerskab. Retningslinjerne gentager ellers tidligere tilkendegivelser om, at spørgsmålet om, hvorvidt en person bliver statsløs, skal afgøres på det tidspunkt, hvor vedkommende bliver frakendt sit statsborgerskab. Afgørelsen af, om en person bliver statsløs eller ej, er hverken tilbageskuende eller fremadskuende, men en her og nu afgørelse, der skal træffes på frakendelsestidspunktet.⁵

Instituttet har i et tidligere høringssvar over administrativ fratagelse af statsborgerskab⁶ og i andet høringssvar over ændring af reglerne for

³ UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, tilgængelig på: <https://www.refworld.org/docid/50d460c72.html>.

⁴ UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 5: Loss and Deprivation of Nationality under Articles 5-9 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, tilgængelig på: <https://www.refworld.org/docid/5ec5640c4.html>.

⁵ Se UNHCR's håndbog om beskyttelse af statsløse personer https://www.unhcr.org/dach/wp-content/uploads/sites/27/2017/04/CH-UNHCR_Handbook-on-Protection-of-Stateless-Persons.pdf, pr. 50,

⁶ Institut for Menneskerettigheder, høringssvar over ændring af reglerne for frakendelse af statsborgerskab, 21. oktober 2019, side 15-17, tilgængelig her, <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/aendring-reglerne-frakendelse-fremmedkrigeres-statsborgerskab>.

frakendelse af statsborgerskab⁷ erklæret sig uenig i Udlændinge- og Integrationsministeriets fortolkning.

For det første kan ministeriets fortolkning ikke anses for at være i overensstemmelse med FN's Statsløshedskonvention. FN's Statsløsekonvention definerer ikke begrebet statsløs nærmere, men det antages almindeligvis, at Statsløsekonventionen henviser til definitionen af statsløshed i FN-konventionen om statsløse personers retsstilling (1954), artikel 1, stk. 1, som anses for en del af international sædvaneret. Herefter er en statsløs person en person, som ingen stat i medfør af sin lovgivning anser som sin statsborger ("who is not considered as a national by any State under the operation of its law"). Det betyder, at staterne for at undgå statsløshed inden en frakendelse skal vurdere, om den pågældende aktuelt besidder et andet statsborgerskab – ikke om vedkommende vil kunne opnå et statsborgerskab på et senere tidspunkt.⁸

For det andet handler UNHCR's Guidelines on Statelessness No. 4 om statens forpligtelser til at give statsborgerskab til ellers statsløse børn ved eller efter fødslen, hvorimod Guidelines on Statelessness No. 5 om fortabelse og fratagelse af statsborgerskab vedrører den situation, som lovudkastet omhandler: undgåelse af statsløshed ved frakendelse af statsborgerskab.

For det tredje fremgår det som nævnt af UNHCR's Guidelines on Statelessness No. 5 om fortabelse og fratagelse af statsborgerskab, som ministeriet også har citeret fra i lovudkastet, at hvis en deltagerstat vil fratage en person dennes statsborgerskab i overensstemmelse med Statsløsekonventionens artikel 8, så skal den vurdere, om vedkommende bliver statsløs i det øjeblik fortabelsen indtræder. Det forklares desuden, at lovgivning som tillader, at en person fratages sit statsborgerskab i tilfælde, hvor vedkommende anses for at have mulighed for at få en anden stats statsborgerskab, er yderst problematisk, eftersom der er stor risiko for, at personen kan blive statsløs efter at være blevet frataget sit statsborgerskab. Det er netop den type lovgivning, der med lovudkastet lægges op til.

⁷ Institut for Menneskerettigheder, høringssvar over ændring af reglerne for frakendelse af statsborgerskab, 23. april 2021, s. 4-7, tilgængelig her: <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/frakendelse-statsborgerskab-visse-former-alvorlig-bande kriminalitet-alvorlig-skade>.

⁸ UNHCR, Expert Meeting, Interpreting the 1961 Statelessness Convention and Avoiding Statelessness resulting from Loss and Deprivation of Nationality, summary conclusions, punkt 5, tilgængelig på: <https://www.refworld.org/docid/533a754b4.html>.

Hertil kommer, at det må anses for tvivlsomt, om forudsætningen om, at man kan erhverve statsborgerskab ved den blotte registrering hos et lands myndigheder, holder stik i tilfælde, hvor en person er frakendt statsborgerskabet i Danmark som følge af en handlemåde, som er til alvorlig skade for Danmarks vitale interesser. I sådanne tilfælde forekommer det tvivlsomt at antage, at det pågældende land uden tøven skulle være villig til at tildele statsborgerskab uden at foretage et skøn, hvorfor en sådan ordning som nævnt også problematiseres i UNHCR's Guidelines on Statelessness No. 5.⁹

Institut for Menneskerettigheder finder på den baggrund fortsat, at frakendelse i situationer, hvor personen ved frakendelse (i hvert fald midlertidigt) vil stå uden statsborgerskab, ikke vil være i overensstemmelse med den internationale statsborgerskabsrets beskyttelse mod statsløshed.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at lovudkastet ændres således, at frakendelse af statsborgerskab kun kan komme på tale i forhold til personer, der aktuelt har dobbelt statsborgerskab.

4. BARNETS TARV

Med lovudkastet foreslås det, at der i indfødsretslovens § 8 A indsættes et stk. 2, som indebærer, at hvis nogen frakendes sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1 (frakendelse af indfødsret pga. svig), skal også vedkommendes barn frakendes statsborgerskabet ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det fremgår af lovudkastet, at den foreslåede ordning – af hensyn til at sikre overensstemmelse med Danmarks konventionsforpligtelser – ikke vil omfatte tilfælde, hvor den ene af barnets forældre fortsat har dansk statsborgerskab, og at det vil blive forudsat, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for barnet (de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1).

Derudover vil der i proportionalitetsvurderingen skulle foretages en afvejning over for hensynet til barnets tarv, ligesom der i vurderingen vil skulle indgå de samme momenter, der i dag indgår i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med

⁹ UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 5: Loss and Deprivation of Nationality under Articles 5-9 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, præmis 82, tilgængelig på: <https://www.refworld.org/docid/5ec5640c4.html>.

frakendelse efter de gældende regler i indfødsretslovens § 8 A (frakendelse af indfødsret pga. svig) og § 8 B (frakendelse af indfødsret ved overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 eller straffelovens § 81 a).

Instituttet er enig med ministeriet i, at domstolene kun vil kunne frakende barnets statsborgerskab ud fra en konkret og individuel vurdering, hvor der i proportionalitetsvurderingen bl.a. inddrages hensynet til barnets tarv.

Instituttet lægger til grund, at det som oftest vil være af indgribende betydning for et barn at få frataget indfødsretten. Det må således antages, at det typisk vil være barnets tarv at forblive dansk statsborger, uanset at barnets forælder bliver frakendt sin indfødsret.

Efter instituttets opfattelse skal hensynet til barnets tarv indgå med stor vægt i proportionalitetsvurdering ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse, jf. Børnekonventionens artikel 3.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i lovudkastet præciseres, at barnets tarv ofte med afgørende vægt vil tale mod, at barnet frakendes sit danske statsborgerskab.

Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at statsborgerskab som udgangspunkt skal frakendes et barn, som har afledt sit statsborgerskab fra en forælder som frakendes sit statsborgerskab (de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1). Henset til instituttets betragtninger om barnets tarv bør det efter instituttets opfattelse ikke fremgå af bemærkningerne, at statsborgerskab som udgangspunkt skal frakendes et barn.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det udgår af bemærkningerne, at der som udgangspunkt skal ske frakendelse af et barns statsborgerskab.

Det fremgår ikke af lovudkastet, at barnet skal høres, inden der sker frakendelse af barnets indfødsret. Frakendelse af et barns indfødsret kan efter instituttets opfattelse som udgangspunkt ikke ske uden direkte høring af barnet eller gennem en repræsentant for barnet eller et passende organ, jf. Børnekonventionens artikel 12.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at frakendelse ikke bør kunne ske uden en høring af barnet eller gennem en repræsentant eller et passende organ.

5. STATSLØSHED FOR BØRN

Med lovudkastet foreslås det, som beskrevet ovenfor, at børn skal kunne frakendes deres statsborgerskab, hvis den pågældendes forældre frakendes indfødsretten efter § 8 A, stk. 1 (frakendelse pga. svig), medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det fremgår af lovudkastet, at Udlændinge- og Integrationsministeriet lægger til grund, at en kontraherende stats nationale lovgivning gerne må indeholde bestemmelser om at børn ligeledes fortaber deres statsborgerret i tilfælde, hvor forældre fortaber deres statsborgerret på grund af svig, jf. Europarådets Statsborgerretskonventions artikel 7, stk. 2 (de almindelige bemærkninger, punkt 3.1).

Det fremgår yderligere af lovudkastet, at det følger Statsløsekonventionens artikel 8, stk. 1 og 2, at en kontraherende stat ikke må frakende nogen person statsborgerretten, hvis en sådan frakendelse vil gøre den pågældende statsløs. Som undtagelse hertil hører dog tilfælde, hvor statsborgerretten eksempelvis er opnået ved urigtige anbringender eller svig (de almindelige bemærkninger, punkt 3.2).

Instituttet finder det betænkeligt, at lovudkastet ikke berører, hvad der vil ske i de situationer, hvor fortabelse af barnets statsborgerskab medfører statsløshed.

Denne problemstilling er for det første reguleret i FN's Statsløsekonventions artikel 6, hvoraf det fremgår, at fratagelse af en hovedpersons statsborgerskab kun kan få afledt virkning for et barn, hvis det besidder eller erhverver et andet statsborgerskab.

Derudover fastslår Europarådets Statsborgerretskonventions artikel 7, stk. 3, at statsløshed kun er tilladt i tilfælde af fratagelse på grund af svig fra ansøgers side, jf. artikel 7, stk. 1, litra b. Bestemmelsen omhandler efter instituttets opfattelse kun svig fra den pågældende person. Den regulerer således ikke forholdene for den pågældendes børn, som i stedet er omtalt i artikel 7, stk. 2.

Hverken FN's Statsløsekonventions eller Europarådets Statsborgerretskonvention tillader således, at fratagelse af statsborgerskab på grund af svig må medføre statsløshed for børn.

Instituttet finder således, at Udlændinge- og Integrationsministeriet bør skrive ind i lovudkastets bemærkninger, at frakendelse af et barns

statsborgerskab ikke er muligt, hvis frakendelse vil medføre statsløshed for barnet.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i lovudkastet præciseres, at et barn ikke kan frakendes statsborgerskabet efter § 8 A, stk. 2, hvis frakendelsen vil gøre barnet statsløst.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2021 - 8469.

Med venlig hilsen

Maria Ventegodt

NATIONAL CHEF